

Видатні постаті в царині бібліотечної праці

УДК 016:929(477)

*Т. І. Ківшарь,
м. Київ*

Бібліотекознавча біографістика як розділ галузевої біографістики

У статті розглядається бібліотекознавча біографістика як самостійна історична дисципліна, історія виникнення та стан її розвитку на сучасному етапі.

Ключові слова: біографістика, бібліотекознавство, біографічне видання, джерельна база.

Біографістика як самостійна спеціальна історична дисципліна утвердилась у вітчизняній науковій думці наприкінці 90-х років ХХ ст., коли із здобуттям незалежності України вітчизняні вчені змогли, нарешті, звернутися до правдивого й всебічного висвітлення вітчизняної історії, її “олюднення” у всій повноті виявлення. Як справедливо зазначав В. Чишко “біографія як вид творчості та біографічні описання як історіографічна форма репрезентації історичного матеріалу виникають практично одночасно з виникненням державності як явище і є результатом осмислення ролі особистості в суспільних відносинах та її співвідношення з колективними формами існування людської спільноти”.¹ Біографістика досліджує історію розвитку, теоретико-методологічні, методичні, джерелознавчі та практично-прикладні проблеми біографічних досліджень (зокрема, створення наукових біографій та укладання біографічних словників і довідників), різноманітні види біографічної та біобібліографічної продукції, а також еволюцію історико- та літературно-біографічної творчості як явища культури та суспільного життя.²

Розробка загальних теоретико-методологічних засад біографістики сприяє поглибленому дослідженню окремих її розділів та

виокремленню певних наукових напрямів. Це уможливило розвиток дисциплін, що утворюються внаслідок інтеграції біографістики з іншими науками, зокрема в результаті об'єднання з бібліотекознавством з'явилася бібліотекознавча біографістика як розділ галузевої біографістики та напрям спеціального бібліотекознавства. Основним завданням бібліотекознавчої біографістики можна вважати вивчення культурного феномену, яким є бібліотекознавча думка – дослідження ідей, теорій, системи поглядів науковців, здійснене в історичному дискурсі в контексті наукових біографій вчених та розвитку гуманітарної науки.

Бібліотекознавча біографістика розвивається в межах історичних наукових досліджень, що дозволяє прослідкувати еволюцію загальнонаукових та спеціальних концепцій дослідника, процес вироблення власної теоретико-методологічної позиції, здійснити оцінку значення наукового доробку, відповідно до кола наукових зацікавлень виявити ступінь новизни наукових розробок, оцінку результатів наукової та творчої діяльності сучасниками і нащадками, ідей історичного суб'єкту – професійною спільнотою, проаналізувати вплив ученого на історико-бібліотекознавчі процеси, участь у практичних та наукових подіях, а також його моральні якості та місце в сучасній гуманітарній культурі.

Впродовж тривалого часу біографічна інформація багатьох українських бібліотекознавців або замовчувалася, або фальсифікувалася, або подавалася з класових, партійних позицій, або розглядалася в контексті розвитку бібліотекознавства окремих держав, до складу яких у різні історичні періоди входила Україна. Потреба українського суспільства в концептуальних ідеях, теоріях, які б гармонійно увійшли в контекст теперішніх пошуків методології, необхідність адекватного визначення цінності наукового доробку для історії бібліотекознавчої думки зумовлює створення наукових біографій, вивчення спадщини діячів бібліотечної справи, а також визначних вітчизняних особистостей, вчених, які присвячували свої праці бібліотекознавчій проблематиці. Реконструкція з максимальною повнотою наукових біографій сприятиме розширенню і доповненню знань про еволюцію вітчизняного бібліотекознавчого процесу, різні його періоди, напрями, регіональні особливості, оскільки для вивчення бібліотекознавчої думки важливим є доробок вітчизняних науковців, які зробили суттєвий внесок у розвиток бібліотечної справи та бібліотекознавства, проте в силу тих чи інших причин не знайшли об'єктивного висвітлення, були замовчувані чи забуті. Повернення незаслужено забутих та замовчуваних за радянської доби фундаментальних праць українських бібліоте-

кознавців сприятиме розбудові вітчизняної науки про бібліотеку, формуванню сучасних концепцій бібліотекознавчої думки, а також перспектив її розвитку впродовж ХХІ століття.

Спроби дослідження біографій українських бібліотекознавців, спостерігалися з кінця ХІХ ст., але лише в 30-х роках ХХ ст. з'являються перші спроби написання біографічних нарисів, присвячених бібліотекознавцям, серед яких є праця С. Сільванського "Віра Костянтинівна Шенфінкель", що містить біографічні дані, аналіз наукової і практичної діяльності бібліотекознавця і бібліографа Херсонської громадської бібліотеки, а також список її публікацій, каталогів і покажчиків, звітів, в укладанні яких вона брала участь, бібліографію публікацій про В. Шенфінкель, що сприяють поглибленому вивченню її діяльності.³

Певною мірою на розвиток бібліотекознавчої біографістики впливали публікації про життєвий та творчий шлях українських бібліографів, зокрема роботи Гуменюка М., присвячені вивченню біографічних відомостей та наукового доробку М. Ясинського, М. Комарова, І. Левицького, О. Лазаревського,⁴ які плідно працювали також і в галузі бібліотекознавства. Важливе значення для розвитку бібліотекознавчої біографістики цього періоду мають праці І. Жорнейчика, які містять нову біографічну інформацію про бібліотекознавчий доробок С. Маслова, М. Ясинського, а також ґрунтовне його монографічне дослідження з історії української бібліографії до 1917 року,⁵ в якому йдеться також і про бібліотекознавчу діяльність українських бібліографів досліджуваного періоду. Аналіз бібліографічної спадщини Ю. Меженка, проведений Стрішенець Н.,⁶ сприяв уточненню та доповненню біографічних відомостей із життя визначної особистості, а також розкрив важливі напрями бібліотекознавчої спадщини радянського дослідника.

У 60-х роках ХХ ст. з'явилася перша ґрунтовна історико-біографічна праця Фрідьєвої Н., в якій з необхідною і достатньою повнотою висвітлювався життєвий та творчий шлях, а також професійна діяльність бібліотекознавчої діяльності Христини Данилівни Алчевської.⁷

Суттєвому поступу бібліотекознавчої біографістики 60-70-х років ХХ ст. сприяв журнал "Бібліотекознавство і бібліографія", на сторінках якого в радянський період друкувалися стислі біографічні нариси про життєвий та творчий шлях українських бібліотекознавців Надії Фрідьєвої, Якова Керекеза, Костянтина Рубинського.⁸

Активізація досліджень біографій та наукового доробку бібліотекознавців на загальноукраїнському та регіональному рівнях розпочалася на початку 90-х років ХХ ст., що було пов'язано з

поверненням до наукового обігу значної кількості нових імен, вилучених радянською цензурою, українських дослідників, які вивчали різні напрямки бібліотечної діяльності. Саме тому Т. І. Ківшарь та Л. П. Одинокю – доцентами кафедри бібліотекознавства Київського національного університету культури та мистецтв було розпочато працю над укладанням біографічного словника українських бібліотекознавців з метою поширення інформації як про відомих, так і незаслужено забутих, чи свідомо замовчуваних діячів української бібліотечної справи, для ознайомлення студентів та бібліотечних фахівців з їх науковим доробком.

Окремі фрагменти біографічної інформації та факти бібліотекознавчої діяльності Левка Биковського, Степана Сірополка, Бориса Боровича, Олександра Грушевського, Івана Кривецького, Володимира Дорошенка, Михайла Галуциньського, Іларіона Свенціцького Степана Постернака, Віктора Іваницького, Миколи Геппенера, Гната Житецького, Олександра Дзбановського, Євгена Ківлицького, Веніаміна Кордта, Амвросія Криловського, Павла Попова, Петра Стебницького, Михайла Ясинського, Софії Русової⁹ та інших вчених, імена та науковий доробок яких було вилучено впродовж багатьох десятиліть, а також імена незаслужено замовчуваних бібліотекознавців Дмитра Балики, Іллі Вугмана, Віри Шенфінкель та інші стали відомими студентам бібліотечного факультету в ході викладання навчальних курсів “Історія бібліотечної справи” та “Загальне бібліотекознавство”. Незважаючи на те, що словник українських бібліотекознавців не вийшов друком, було укладено його словник, розроблено методiku відбору імен, а також фактичного матеріалу для вузівських лекційних курсів з метою ознайомлення студентів з біографіями, теоретичними поглядами та практичним доробком українських бібліотекознавців щодо організації бібліотечної справи, розробки принципів її функціонування, методів обслуговування читачів, комплектування фондів, формування каталогів тощо.

Біографічна інформація про українських бібліотекознавців представлена у виданнях Національної парламентської бібліотеки, зокрема, біобібліографічному довіднику “Бібліографи України” та біобібліографічній серії “Видатні діячі української книги”, де зібрано біографічні відомості та укладено бібліографічні покажчики, що дозволяють аналізувати наукові здобутки українських науковців. Варто було б лише уточнити назву серії, оскільки початковий задум її як меморіальної було розширено за рахунок включення імен нині діючих бібліографів, бібліотекознавців і книгознавців, тому постає питання коректності вживання термінів “видатні” чи “провідні” у

назві цього серійного видання щодо наших сучасників, оскільки оцінка результатів їх наукової та творчої діяльності має здійснюватись не лише сучасною професійною спільнотою, але й нащадками. Біобібліографічні матеріали становлять самостійний вид біографічного документа, що містить фактичний матеріал, списки публікацій, інші відомості, необхідні для написання наукової біографії вченого та є основою для подальшого розвитку досліджень, тому біобібліографії є важливими виданнями для розвитку бібліотекознавчої біографістики.

Варто відзначити поступово зростаючий інтерес до біографій вітчизняних бібліотекознавців в окремих регіонах України, так харків'яни підготували біобібліографічний нарис про свого земляка Костянтина Рубинського, одного із засновників українського бібліотекознавства, а також про мало знаного бібліотекознавця, також харків'янина, Бориса Боровича, у Херсоні видані біографічні нариси про Віру Шенфінкель.¹⁰

На початку ХХІ ст. поживавився випуск біобібліографічних видань сучасних бібліотекознавців, вийшли друком матеріали до біобібліографії О. С. Онищенко, академіка, генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, біобібліографічні нариси, присвячені директору Національної бібліотеки України для дітей А. Кобзаренко, українським бібліотекознавцям В. Бабичу, М. Слободянику, А. Чачко, Н. Кушнаренко.¹¹

З послабленням політичної цензури і відкриттям для загального користування "спецхранів" архівів та бібліотек у дослідників з'явилася можливість використати нову джерельну базу для виявлення, уточнення та доповнення біографічної інформації про українських діячів бібліотечної справи, зокрема про першого директора Є. Ківлицького,¹² репресованих директорів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського Степана Постернака, Віктора Іваницького, Нечипора Миколенка (Ніколенка – за документами НКВД), Антона Яременка, Максима Завального, Василя Іванушкіна.¹³ Новими біографічними відомостями, що постали із "спецхранів", поповнилась бібліотекознавча біографістика про вчених, які стали фундаторами спеціалізованих відділів НБВУ у 1918 – 1924 роках: Миколу Геппенера, Гната Житецького, Олександра Дзбановського, Веніаміна Кордта, Амвросія Криловського, Павла Попова, Петра Стебницького, Михайла Ясинського.¹⁴

З'являються публікації, присвячені дослідженню біографії та наукового доробку одного із засновників українського бібліотекознавства, автора першого україномовного підручника з бібліотекознавства С. Сірополка, ім'я та праці якого не були

відомими в радянській Україні.¹⁵ Розширена і доповнена інформація про бібліотекознавчий доробок українських істориків Івана Крип'якевича,¹⁶ Олександра Грушевського,¹⁷ мовознавця, культуролога і письменника Б. Грінченка,¹⁸ Розпочато вивчення наукових біографій українських бібліотекознавців співробітників Київського інституту культури (теперішній Київський національний університет культури та мистецтв) – першого ректора цього закладу Олексія Сокальського та завідувача кафедри бібліотекознавства Віктора Білецького.¹⁹

Для розвитку бібліотекознавчої біографістики утворена суттєва джерельна база, що складається з документів особових фондів архівів, рукописних колекції бібліотек, які містять важливі відомості про життєвий та творчий шлях особистості, записки, мемуари, щоденники, епістолярій. До найважливіших видів друкованих джерел належать довідкові енциклопедичні видання, зокрема “Encyklopedia wiedzy o książce” (1971), “Книговедение” (1982), “Книга” (1999), “Библиотечная энциклопедия” (2007), біографічні довідники, тритомний біографічний словник “Сотрудники Российской национальной библиотеки – деятели науки и культуры” (СПб., 1995–2003), бібліографічні матеріали, галузеві збірники біографій, некрологи, іконографічні матеріали, наукові праці бібліотек. Важливим джерелом бібліотекознавчої біографістики є спеціальні періодичні видання та видання, що продовжуються: “Книгарь”, “Журнал бібліотекознавства та бібліографії”, “Бібліологічні вісті”, “Бібліотека в соціалістичному будівництві”, “Книголюб”, “Книжка”, “Українська книга”, “Бібліотекознавство і бібліографія”. На сторінках журналів “Вісник Книжкової палати” та “Бібліотечна планета” вміщені біографічні нариси, матеріали до наукових біографій сучасних українських бібліотекознавців, їх публікації, присвячені різним напрямам розвитку науки про бібліотеку. У “Бібліотечному віснику” вміщений ґрунтовний біографічний нарис про діяльність провідного сучасного бібліотекознавця та діяча бібліотечної справи Дубровіну Л., подано бібліографію її праць, а також біографічну інформацію про Генерального директора Національної наукової медичної бібліотеки України Павленко Р., директора Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського Рогову П. та інших.²⁰

На сторінках “Записок Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка” вміщена інформація про бібліотекознавчу діяльність Марії Деркач, Романа Луцика, Петра Зленка, Івана Кревецького, Михайла Галущинського, Івана Калиновича, Михайла Павлика та інших.

Потреба українського суспільства в концептуальних ідеях, теоріях, які б гармонійно увійшли в контекст теперішніх пошуків методології бібліотекознавства, необхідність адекватного визначення цінності наукового доробку для історії бібліотекознавчої думки зумовлює вивчення наукової спадщини діячів бібліотечної справи, визначних особистостей, вчених, які присвячували свої праці бібліотекознавчій проблематиці, проте в силу тих чи інших причин не знайшли об'єктивного висвітлення, були замовчувані чи незаслужено забуті. Реконструкція наукових біографій вчених, аналіз еволюції їх поглядів, методологічних засад, напрямів їх досліджень в галузі бібліотечної діяльності, що значною мірою відбивається в науковому доробку, який не втратив значення з плином часу, уможливує виявлення основних напрямів вітчизняного бібліотекознавства на різних етапах його поступу, створення правдивої історії бібліотекознавчої думки в Україні.

Подальшому розвитку української бібліотекознавчої біографістики сприятиме підготовка довідкового біографічного видання, яким міг би стати Словник українських бібліотекознавців, який би репрезентував досягнення вітчизняної наукової думки. Словник міг би містити інформацію на електронних носіях та існувати одночасно як традиційне книжкове видання, в якому б подавалась біографічна інформація, бібліографія праць дослідників та література про їх діяльність, а також було б здійснено аналіз внеску в теорію і практику бібліотечної справи. Словник українських бібліотекознавців на електронних носіях міг би бути підготовленим і систематизованим за методичними розробками електронного варіанту Українського біографічного словника, інноваційного науково-інформаційного продукту, підготовка якого здійснюється Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Примітки

1. Чижко В. Біографічна традиція та наукова біографія в історії сучасної України / В. Чижко. – К. – 1996. – С. 25.
2. Попик В. І. Біографістика / В. І. Попик / В кн.: Спеціальні історичні дисципліни. Довідник : навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів. – К. – “Либідь”. – 2008. – С. 94.
3. Сільванський С. Віра Костянтинівна Шенфінкель / С. Сільванський. – К. : Всенародна бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук, 1930. – 11 с. [Окремий відбиток з “Журналу бібліотекознавств та бібліографії”. – 1930. – № 4.]. Див також. Якушів Т. Пам'яті В. К. Шенфінкель / Т. Якушів //

- Наддніпрянська правда. – 1928. – 28 квіт.; Коган Л. В.К. Шенфінкель / Л. Коган // Красный библиотекарь. – 1928. – № 8.; Сильванский С. Библиотеки Старого Херсона / С. Сильванский. – Херсон, 1928.
4. Гуменюк М. Українські бібліографи XIX – початку XX ст.: нариси про життя та діяльність / М. Гуменюк. – Харків : Ред. вид. відділ Кн. палати УРСР, 1969. – 182 с.
  5. Корнейчик И. Сергей Иванович Маслов / И. Корнейчик // Книга. Иссл. и м-лы. – М. : Изд-во Вс. Кн. палаты, 1968. – Вып. 16. – С. 203–206; Його ж. Михайло Ілліч Ясинський // Бібліотекознавство та бібліографія. – Харків, 1971. – Вип 11. – С. 147–155.; Його ж. Історія української бібліографії: дожовтневий період (нариси). – Харків : Ред-вид. відділ кн. палати УРСР, 1971. – 374 с.
  6. Стрішенець Н. Бібліографічна спадщина Юрія Меженна / Н. Стрішенець. – К. : НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 1997. – 143 с.
  7. Фридьєва Н. Життя для просвєщення народу (О деятельности Х. Д. Алчевской) / Н. Фридьєва. – М. : Изд-во Всесоюзн. Кн. палаты, 1953. – 100 с.
  8. Каганов І. Я. Славний ювілей (До 50-річчя громадської, наукової і педагогічної діяльності Н. Я. Фридьєвої) / І.Я. Каганов // Бібліотекознавство та бібліографія. – 1966. – Вип. 3. – С. 151–159; [Б. а.] Костянтин Іванович Рубинський Бібліотекознавство та бібліографія. – 1974. – Вип. 15. – С. 128–134; Мазманьянц В.К. Яків Микитович Керекез / В.К. Мазманьянц, М.Г. Швалб // Бібліотекознавство та бібліографія. – 1974. – Вип. 15. – С. 134–139.
  9. Степченко О. Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–1924) / О.П. Степченко; відп. ред. Л.А. Дубровіна; НАН України, Нац. Б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т рукопису. – К., 2008. – 217 с.; Дубровіна Л. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1918–1941) / Л. Дубровіна, О. Онищенко. – К., 1998.
  10. Бібліотекознавець Костянтин Іванович Рубинський (1860–1930): біобібліогр. нарис / уклад. Н. Березюк. – Харків, 1998. – 55 с.; Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна: Харківський період діяльності (1888–1918) : зб. матеріалів / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; уклад.: А.М. Перепеча, Н.І. Капустіна. – Х., 2004. – 128 с.; Віра Костянтинівна Шенфінкель (1867–1928): бібліогр. показ. / укл. О. Лянсберг. – Херсон, 1997; Одинока Л. Науково-практичний доробок В. К. Шенфін-

- кель / Л. Одинока, Г. Бородіна / У зб.: Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921 рр.). – К., 1998. – С. 255–261; Бородіна Г. Бібліотекар за покликанням: не тільки професія, а й справжня пристрасть / Г. Бородіна // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 4; Лянсберг О. Віра Шенфінкель: сторінки життя, внесок у справу каталогізації / О. Лянсберг // Бібліот. вісн. – 1997. – № 5. – С. 27–29; Видатний український бібліотекознавець Б. О. Борович (1883–1938) [Текст]: зб. матер. / Міністерство культури і туризму України, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка; уклад. А. О. Черевко. – Х. : ХДНБ, 2005. – 90 с.
11. Олексій Семенович Онищенко : матер. до біобібліогр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського; уклад. Т.В. Добко, голова редкол. І. Курас; вст. стат. П. Тронька. – К. : НБУВ, 2003. – 112 с.; Василь Степанович Бабич / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського / уклад. Т.Добко. – К. : НБВУ. – 2002.– 91 с.; Анастасія Степанівна Кобзаренко та справа її життя : біобібліогр. нарис / Держ. б-ка України для дітей; уклад. Н. Гажаман; ред. Н. Скомаровська, К. Черкаська. – К., 2003. – 48 с.; Михайло Семенович Слободяник : біобібліогр. покаж.; уклад. Проценко Л. – К. : Кн. Палата України, 2004. – 41 с.; Ада Семеновна Чачко – бібліотекознавець, педагог, соціолог : биобиблиогр. покажч; Міжнародна академія інформатизації при ООН, Відділення бібліотекознавства / уклад. Н.А.Стельмах. – К.,1998. – 72 с.; Наталия Николаевна Кушнарченко : биобиблиогр. указат. / сост. А.А. Соляник. – Харьков, 2000. – 33 с.
  12. Гнатенко Л. Євген Ківлицький – перший директор Всенародної бібліотеки України / Л. Гнатенко, М. Кучинський // Бібл. вісн. – 1996. – № 1. – С. 8–10.
  13. Ковальчук Г. Директори Всенародної бібліотеки України / Г. Ковальчук // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2000. – № 2/4. – С. 179–205; Її ж. Керівники ВБУ-НБВУ (1918 – 1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 2. – С. 18 – 28; Її ж. Доля репресованих директорів ВБУ // Рукописна та книжкова спадщина. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 5 –20; Стрішенець Н. Степан Постернак / Н. Стрішенець // Біблт. вісн. – 1998. – № 2. – С. 29 –37; Дубровіна Л. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1918–1941) / Л. Дубровіна, О. Онищенко. – К., 1998. – 336 с.
  14. Степченко О. Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернад-

- ського (1918–1924) / О.П. Степченко; відп. ред. Л. А. Дубровіна; НАН України, Нац. Б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т рукопису. – К., 2008. – 217 с.; Дубровіна Л. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1918–1941) / Л. Дубровіна, О. Онищенко. – К., 1998. – 336 с.
15. Ківшар Т. Видатний просвітянин [Сірополко] / Т. Ківшар // Київ: старовина. – 1992. – № 4. – С. 96 – 101; Її ж. Визначний український вчений, громадський і політичний діяч Степан Сірополко // Вісн. Кн. палати. – 1997. – № 8. – С. 22–24; Її ж. Степан Сірополко: [До 125-річчя від дня народження] // Бібл. вісн. – 1997. – № 4. – С. 32–35; Її ж. Культурно-просвітня та наукова діяльність Степана Сірополка в 1921–1924 рр. // Перші книгознавчі читання : зб. наук. праць. – К., 1997. – С. 123–134; Її ж. Висвітлення діяльності УНІК у бібліологічній спадщині С. Сірополка // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек : матер. міжнар. наук. конф. – К., 1997. – С. 135–137; Її ж. Становлення Степана Сірополка як бібліотекознавця // Українська біографістика : зб. наук. праць. – К., 2010. – Вип. 6. – С. 103–124; Кіра Р. Культурно-просвітницька діяльність та педагогічні погляди Степана Сірополка : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки. – Івано-Франківськ, 2001. – 203 с.; Новальська Т.В. Деякі аспекти історії українського читача в працях С. Сірополка / Т.В. Новальська // Наук. записки з української історії : зб. наук. ст. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 14. – С. 331–337.
16. Литвин Т. Іван Крип'якевич як книгознавець : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. істор. наук: спец. 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство / Т. Литвин. – К., 2008. – 20 с.; Ковальчук Г. І.П. Крип'якевич – завідувач відділу стародруків БАН УРСР / Г. Ковальчук // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : зб. наук. праць. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. П. Крип'якевича. – 2001. – № 8. – С. 801–802.
17. Ківшар Т. Олександр Грушевський як фундатор бібліотечно-бібліографічної справи у 1917–1918 рр. / Т. Ківшар // Бібліотека в розвитку історичної науки в Україні : тези доп. наук. – практик. конф. – К., 1994. – С. 69–71 с.; Приходько Л. Внесок О. Грушевського у розбудову бібліотечної справи Української держави / Л. Приходько. – Бібл. вісн. – 2004. – № 4. – С. 23–30.

18. Новальська Т. Читачезнавчі ідеї у творчій спадщині Бориса Грінченка / Т. Новальська // Бібл. планета. – 2004. – № 1. – С. 19–21.
19. Її. Олексій Степанович Сокальський – перший ректор Київського державного інституту культури // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 1. – С. 34–41; Її ж. Вчений, організатор, педагог [про О. Сокальського] // Бібл. планета. – 2009. – № 4. – С. 30–32; Чачко А. С. Виктор Михайлович Пилецкий (1921– 1987) / А.С. Чачко // Науч. и технич. б-ки. – 2001. – № 11.
20. Онищенко О. С. Любов Андріївна Дубровіна – сучасний історик, книгознавець, джерелознавець, діяч бібліотечної та архівної справи / О.С. Онищенко // Бібл. вісн. – 2000. – № 5. – С. 16–25; Павленко Раїса Іванівна // Бібл. вісн. – 2006. – № 6; Вітаємо ювіляра – бібліотекознавця і книгознавця Таїсію Іванівну Ківшар // Бібл. вісн. – 2008. – № 1. – С. 44–46; Онищенко О. С. Ювілей Павли Рогової / О.С. Онищенко, Т. В. Добко // Бібл. вісн. – 2008. – № 1. – С. 46–48.

В статтє рассматривается библиотекведческая биографистика как самостоятельная историческая дисциплина, история возникновения и состояние ее развития на современном этапе.

Ключевые слова: биографистика, библиотековедение, биографическое издание, родниковая база.

УДК 025.1:027.7:378.4(477.43)к-пдуу

*В.С. Прокопчук,
м. Кам'янець-Подільський*

І. Г. Сливка – організатор і перший керівник фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету

Автор представляє читачеві Івана Григоровича Сливку – сподвижника І. І. Огієнка, одного з фундаторів бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету.

Ключові слова: університет, фундаментальна бібліотека, книги, фонд, читачі.